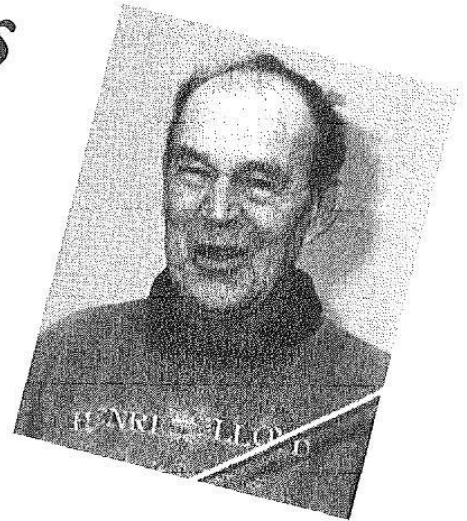

Finn Sörvik minns hur golfen såg ut för 71 år sedan

Av PEHR THERMAENIUS

Pebr började spela golf i Örebro 1956 och höll på till 1977. Nu är han sedan tre år igång igen, i Vallentuna GK. Under åren utan golfspel fortsatte Pebr att odla sitt intresse för golfens historia och då särskilt klubbmakarens hantverk. Han fick med sig sin pappa Bengt, vars hobby var att tillverka miniatyrer av historiska klubbor.

Finn Sörvik i Göteborg är snat 80 år. Han vann fyra SM under åren 1944-48 och är en av de spelare som kan säga att de under en period dominerat den svenska golfen. Han slog Englands store Cyril Tolley i en landskamp på Tylösand och klarade oavgjort mot Skottland med en spoon upp på greenen på the Road Hole i S:t Andrews.

Men det finns också en annan, föga känd, prestation som han själv klassar som "en av mina största triumfer":

Det var hemma på Hovås i mitten av 1950-talet, då Finn hade slutat spela, sliten av tävlingspress och utan aptit på golf. Han brukade ta en promenad med hunden på golfbanan. En dag kom han förbi en av landslagets spelare som stod och tränade med sin spoon på femtonde hålet.

"Jag frågade om jag fick låna klubban. Jag tog några provsvingar och så slog jag två bollar förbi hans bollar och ända upp på green. Jag slog 250 meter, otränad."

"Så ska du göra, sa jag och lämnade tillbaka klubban."

Sådan golf tycker Finn Sörvik om. Jag frågade om han är en spelare som njuter av tävlingen eller

som njuter av att slå till bollen. Han valde bollträffen och gav mig en annan liknelse.

"Det finns tre sorters golf: Den japanska - du tar hissen fyra våningar upp och slår en hink. Den amerikanska - du står en timme på driving rangen och så går du ut och spelar en rond som tar fem timmar. Och den brittiska - du träffar dina vänner på första tee, spottar i nävarna och går ut och har roligt."

"Jag håller mig till det sista."

Golfbanan var en lekplats

Tävlingsgolfen ser idyllisk ut på bilderna från 40-talet. Tidens stjärnor följs av en liten skara golfspelare som ser ut att just ha kommit in från förmiddagsronden. De strosar över fairway eller sitter bekvämt tillbakalutade i en gräsbacke vid greenen. Solen skiner. Spelarna ser ut att ha trevligt.

Finn kan berätta hur det var i verkligheten.

"Efter en 72-hålstävling eller en SM-final tog det flera dagar att återhämta sig, åtminstone för mig."

"På 30-talet var jag mycket nervös när jag skulle tävla. 1939 spelade jag internationella SM i Falsterbo och låg fem ner med sju att gå mot Stig

18 unga Hovåsansikten, Övre raden: Tommy Wilson, Ann-Kersti Persson-Svensson (två SM), Erik Schnack, Stina Lignell, Dick Wilson, Jörgen Schnack (flera danska mästerskap), Markus Winberg, Ulla Sörvik, Lisa Lignell, Boy Roberts. Främre raden: Bengt Gullberg, Finn Sörvik (fyra SM), Knut Sörvik (ett SM), Erik Röhss (ett SM), Birgitta Sörvik, Karin Röhss, Hugo Röhss, Mats Sörvik.

Boström. Sedan vann jag fem hål i rad och pustade ut. Men det var för tidigt. På sjuttonde slog jag en dålig drive och förlorade matchen med 1/0.”

“Jag klappade igenom. Jag kunde inte prata, jag kunde inte få ur mig ett ljud.”

“Jag hade varit inkallad och bara spelat lite golf. Sedan hade jag börjat praktisera på Papyrus. Jag hade sovit för lite och hade dålig kondition. Jag bestämde mig då för att hädanefter aldrig ställa upp utan att vara fulltränad. Utan grundkondition håller inte psyket.”

Under åren efter kriget hade Finn sina största framgångar och det berodde på att han tränade upp sin fysik i militärtjänsten, berättar han.

Cross country-golf

Låt oss gå tillbaka till den tid då Finn verkligen fick spela golf i en idyll. Det var i Hovås i mitten av 20-talet. Golfbanan var den naturliga samlingspunkten för barnen som bodde runtom.

På vintern åkte de skidor och spelade bandy nere på viken. På sommaren hoppade de i bunkrarna eller höll till i den stora gropen där Säröbanans järnvägsbyggare hämtat grus.

De spelade golf också. På en bild från 1925 är

18 deltagare i ”en barntävling å Hovås” samlade.

”Det är en unik bild”, berättar Finn. Barnen och ungdomarna på bilden vann så småningom åtta SM och flera danska mästerskap samt åtskilliga andra stortävlingar.

Golfen var ännu en lek bland andra lekar och på somrarna spelade Finn mest tennis.

”Det var först 1931 som jag började intressera mig för golf. Då fick jag följa med min pappa och spela en tävling i Falsterbo.”

Finns pappa var Birger Sörvik, som var en av de ivrigaste spelarna i Göteborgs Golf Klubb.

1934, när Finn Sörvik var 17 år blev engelsmannen Frank Dyer pro på Hovås.

“Då fick vi se riktig golf och fick någon som tog hand om oss”, berättar Finn.

“När han hade en ledig stund sa han: ‘Följ med så spelar vi nio hål’. Han brukade säga att det bästa betyg han kunde få var att kunna visa upp duktiga juniorer.”

Finn berättar att han ”praktiskt taget bodde på golfbanan”. Han började träna målmedvetet, men han stod sällan och slog. Hellre gick han ut och spelade på banan med ett par bollar.

“Banan låg öde hela veckorna. Vi spelade cross

country, gjorde egna hål tvärs över banan. Från trean till åttan, sedan till fjortonde. Det var väldigt lärorikt.”

Någon gång i slutet av 30-talet, tror han det var, gick Finn första gången på par. 1938 fick han sina första landskampsuppdrag och fick resa till Holland och Tyskland. Det handlade om matcher över 36 hål, foursome och singel, och Sverige vann båda kamperna. Finn förlorade i Holland men vann i Tyskland.

”Jag var yngre än motståndarna, men jag kände mig varken underlägsen eller överlägsen.”

Året därpå, ett par månader före krigsutbrottet, spelade länderna en triangellandskamp på Hovås därför att holländarna vägrade resa till Tyskland.

Hela det svenska laget bestod av Hovås-spelare och Sverige vann båda matcherna överlägset. Knut Sörvik, fyra år yngre än Finn, gjorde landslagsdebut. Han var familjens duktigaste spelare, berättar Finn.

”Jag var ganska sen. 1936 hade jag handicap 3. Då hade Knut redan 1. Han är tillsammans med Gunnar Carlander den största talang vi haft i Sverige.”

Knut vann Kronprinsens pokal i Båstad (nuvarande Guldpokalen) med 145 slag när han var 16 år. 1939, som 18-åring, blev han svensk mästare. Om det mästerskapet, som gick i Tylösand, har Finn en liten historia:

”Knut och jag skulle mötas i första matchen och vi var dragna bye. Vi bad att få spela vår match före utsatt tid, men fick nej. Vi gick ut ändå och han vann med 1/0. Då lämnade jag walk over.”

SM-segern grundlades i armén

Sedan kom kriget och värnplikten. Finn var sammanlagt fyra år i armén.

”Det har jag haft mycket nytta av. Jag fick en kondition som inte var av denna världen.”

1944 kom Finn Sörvik hem från armén och hade inget att göra. Han började träna tillsammans med Ola Bergqvist.

”Vi körde runt, runt från elfte green

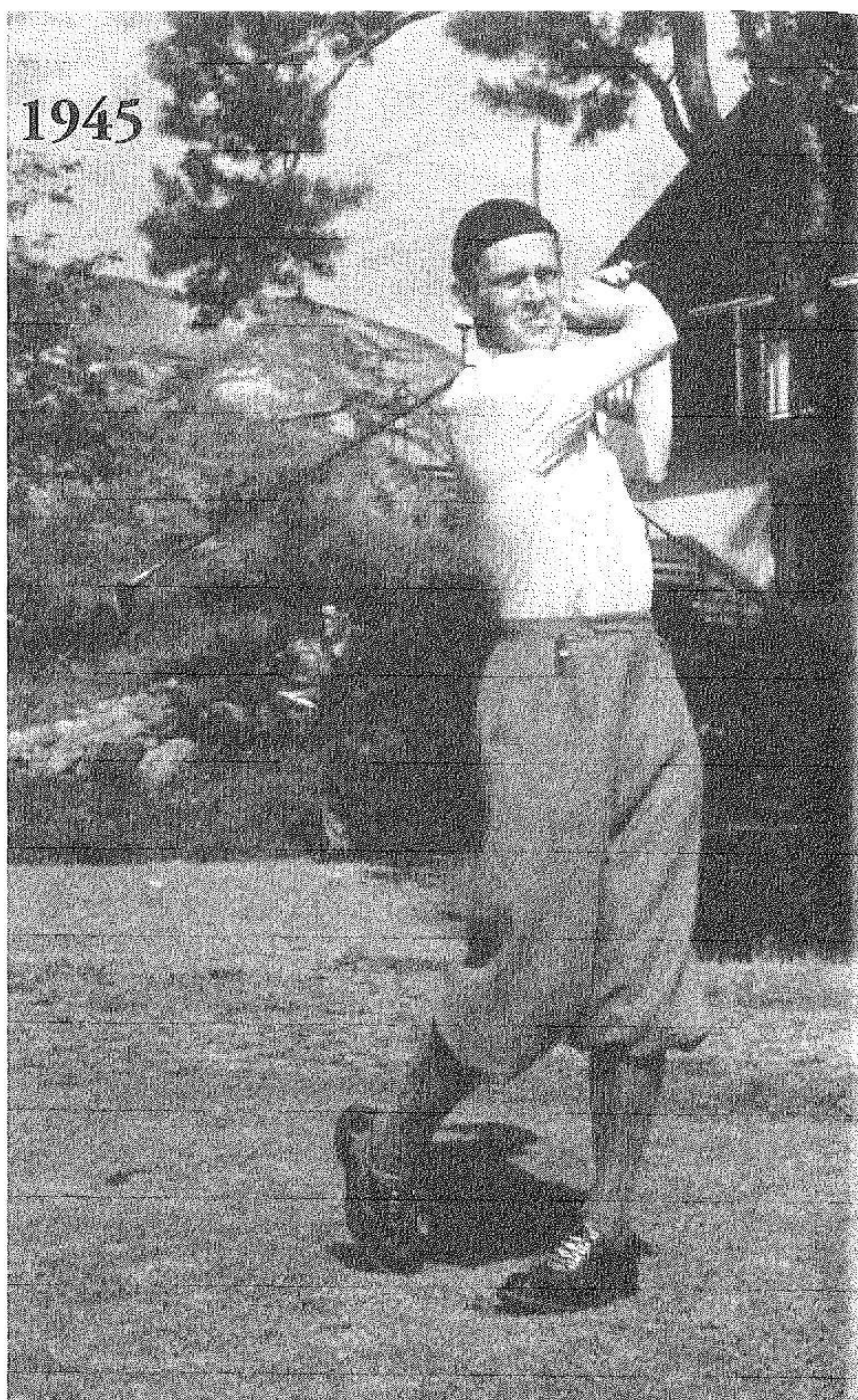
till fjortonde, till artonde, till tvåan med bara nian och puttern. Vi kunde hålla på en hel förmiddag. Det gav säkerhet.”

SM gick på Hovås och Finn slog Nils Odqvist, också från GGK, ”ganska klart” (3/2) i finalen.

”Jag var fysiskt överlägsen och jag hade tränat i månader”, minns Finn.

Därefter försvarade Finn mästerskapet i två år. 1945 i mot klubbkamraten Eric ”Urban” Bengtson, och 1946 mot Edvard Brändström, Stockholm. På Lidingö 1947 fick han stryk av blivande mästaren Elis Werkell i semifinalen.

1948 fick han revansch och slog Werkell på 37e hålet i finalen hemma på Hovås. Där slutade Finns dominans i mästerskapet.

"1949 var jag inte med. Jag hade ingen semester som jag kunde ta ut."

Till Storbritannien kom Finn Sörvik första gången 1946. Han var inbjuden i en grupp med fyra spelare från Sverige, Danmark och Holland att spela i amatörmästerskapet och dessförinnan en tävling på Sunningdale. Det var Finns första bekantskap med de brittiska spelarna och han blev mycket imponerad.

"Jag kände mig nedtryckt i kängorna. De var tre slag bättre per rond."

Särskilt svårt var det på de snabba greenerna vid kusten. Amatörmästerskapet gick på våren när greenerna i Sverige knappt var öppna.

"Det tog en vecka innan man över huvud taget visste vad man skulle göra. Man hade panik på greenerna."

"Jag fick stryk i första matchen mot en skotte. Jag spelade inte bra."

Två möten med Cyril Tolley

Året därpå spelade Sverige landskamp mot England på Tylösand. I singel mötte Finn veteranen Cyril Tolley, som vunnit amatörmästerskapet 1920 och 1929 och som 1930 förlorat en klassisk match i fjärde omgången mot Bobby Jones på dennes väg mot Grand Slam.

Tolley var känd för att slå långt. Han hade drivit artonde green i S:t Andrews med hickoryskaft och i Tylösand visade han att han fortfarande kunde klippa till. På åttonde hålet nådde han in med en drive och en järntrea.

Men det räckte inte. Finn vann med 4/3 och Sverige landskampen med 5-4.

Nästa gång de två möttes var i amatörmästerskapet på S:t Andrews 1950. Då stod Finn på toppen som golfspelare. I en landskamp före mästerskapet hade svenskarna spelat oavgjort mot Skottland. Finn vann över James Wilson, som var den ende skotten i Storbritanniens Walker Cup-lag.

I mästerskapet började Finn med att vinna mot Bing Crosbys manager (även Bing åkte ut i första rondan). I andra rondan slog Finn "en avdankad engelsk marinofficer". I tredje rondan väntade Cyril Tolley.

Matchen skulle starta klockan 12, men blev uppskjuten eftersom så många matcher gick till 19:e. Först en timme, sedan en timme till. Då var Finn frusen och hungrig.

"Vi spelade ganska illa, både Tolley och jag. Han

vann med 5/3. Tolley gick till semifinal och förlorade mot Joe Carr på nittonde.

När Finn Sörvik kom hem från Skottland råkade han ut för det som en vanlig golfток har så svårt att förstå. Han hade visat att han kunde vinna över eller spela jämnt med världens bästa amatörer. Då tappade han intresset.

"På Hovås nådde jag med drive och en halv nia. Jag hade i snitt tre-fyra under par. Det var bara fråga om hur många birdies jag skulle göra".

"Det var inte roligt att spela mot dem som kom in med en klackad drive och en klackad spoon. Jag började tappa motivationen. Och detta tävlande - det var ju roligt, men samtidigt var det jobbigt, psykiskt påkostande."

Finn spelade mindre och mindre. 1952 hade han lovat att ställa upp som kapten i landskampen mot Tyskland och tränade en del. Nere i Krefeld vann han både sin foursome och sin singel. Sedan var det slut.

Finn gifte sig med Barbro 1954 och ägnade sig under de följande tolv åren mest åt familjen och arbetet på handelshuset Elof Hansson. Han tävlade en gång om året - i Elof Hansson-mästerskapet.

Men 1966 var han tillbaka, fick starta om på handicap 8 med målet att halvera den siffran varje år. Det gick första året. Så småningom kom han ner till hcp 1.

1971 blev han distriktsmästare och klubbmästare i GGK. Den titeln tog han första gången 1939, det året klubben ställde upp hela det svenska landslaget.

"Jag tog väl i..."

Nu är Finn Sörvik en äldre men mycket glad golfspelare som klockan 8 på morgonen fem dagar i veckan "träffar sina vänner på första tee, spottar i nävarna och går ut och har roligt."

Det var länge sedan han slutade tävla. Dock gör han en del undantag och när GGK:s "gubbar" förra året behövde hjälp i matchen mot de yngre juniorerna ställde Finn upp.

"Han som jag spelade mot var lång och han kunde slå till bollen. Men han blev utdriven i alla fall. Det är klart, jag tog väl i!"

Det slutade med att Finn hade bästa resultatet av alla. Före prisutdelningen måste någon kila ner i shopen och byta storlek på den tröja som var första pris. Tävlingsledaren hade inte räknat med en fullvuxen vinnare.

Finn Sörvik berättar om...

....sitt eget spel:

"Min favoritklubba var drivern. Jag slog inte så långt, men jag kunde placera. Jag höll benhårt på att även om jag blev väckt mitt i natten skulle jag kunna slå en drive mitt i fairway. Jag spelade på säkerhet."

"Det förvånar mig att proffsen nu tar upp järnet så fort det är smalt. Det är ju en jättesvår klubba jämfört med drivern."

"Det var min styrka att jag kunde spela min driver hela tiden. Under SM på Hovås 1948, när ettan var nuvarande trean, spelade jag åtta matcher och placerade alla mina drivar inom 10 kvadratmeter. Därifrån slog jag järntvåa eller spoon och puttade för eagle varje gång."

"Jag slog längre från fairway med spoon än från tee."

"Jag kunde spela en hook, men jag kunde inte slicca med ett järn - men det är det enda jag gör nu."

"Jag har aldrig slagit speciellt långt, men jag var steady. I match är det bra att spela sin approach först. När jag träffade green måste motspelaren göra samma sak."

"Jag var känd som en dålig puttare - eller rättare sagt - min puttning stod inte i paritet med det övriga spelet."

..sin swing:

"1950 ökade jag längden på mina drivar med 15-20 procent. Jag hade börjat med spinnfiske i slutet av 40-talet. När jag skulle lära mig gjorde jag en häftig rörelse för att kasta långt, men då slog rullen back. Jag lärde mig att ta det försiktigt. 1949 eller 1950 bestämde jag att jag skulle göra likadant med drivern. Och plötsligt en sommarkväll drev jag andra green."

"Jag fick fin timing av spinnfisket och jag använde kroppen på ett annat sätt."

"Jag ställde upp mig med vikten på höger häl."

"Jag slog mot bollen med vänster axel. Jag boxade bollen med höger hand, jag slog medvetet med högerhanden - vilket jag inte gör nu! Vänster hand visade vägen."

"Jag hade sådan muskelkontroll att jag kunde sitta på en stol och spänna en muskel i taget."

"Fotarbetet är viktigt. Benen. Att använda

benen på rätt sätt. De är mycket starkare än allt annat och då ska man använda sig av dem."

...snabbt spel:

"Vi lärde oss att spela snabbt. Vi spelade åtta-boll och gick igenom gubbarna som spelade singel. Vi hade regeln att en boll skulle alltid vara i luften när vi slog från utslagsplatsen."

"När man kommer fram till bollen, ja redan när man är på väg fram, ska man veta hur man ska slå och vilken klubba man ska ha. Sedan ska svingen vara automatisk. Det går inte att tänka."

"Jag hade en kort ritual. Jag ställde mig bakom bollen, fattade klubban och höjde den så att den pekade rakt upp. Så ställde jag upp mig till bollen och sedan var det bara att slå till."

"Jag har alltid retat mig på att folk provsvingar. Det ska man göra på övningsfältet. Det är ett tecken på osäkerhet om man gör det ute på banan. Har du confidence kan du spela fort. Därför, i matchspel, är det viktigt att slå till bollen fort och inte ha några akter för sig. Det påverkar motståndaren, han tar intryck."

...sina bästa slag:

"I landskampen mot Skottland i S:t Andrews 1950 spelade jag mot deras etta som hette James Wilson. Vi spelade båda med McGregor Tourney. Jag har klubborna kvar."

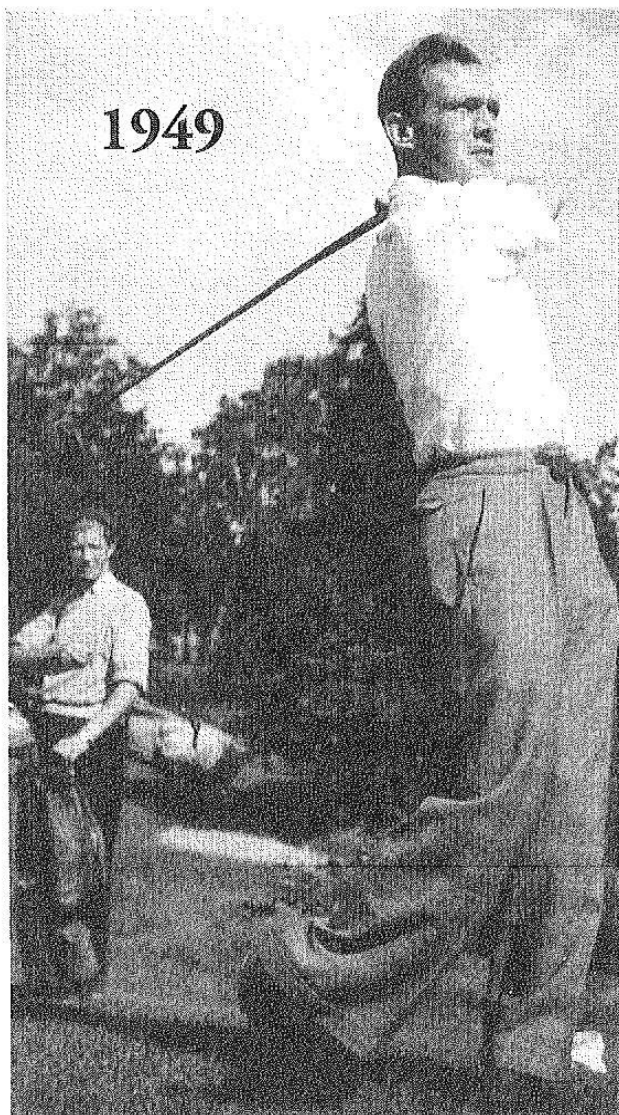
"Vi var all square efter sexton hål. På sjuttonde, the Road Hole, slog jag min drive över kolskjulet (där hotellet står nu) och sedan en spoon som stannade på green. Jag vann hålet, delade artonde och vann matchen med 1/0. Vi fick oavgjort mot Skottland. Då var vi duktiga."

— — —

"På Hovås hade vi en gång en telefonmatch mot Lidingö. På nuvarande femte hålet slog jag ett järn-slag i motvinden mot green. Det träffade perfekt, mer än någonsin. Jag känner det fortfarande. Vinden påverkade inte bollen ett dugg, den bara damp ner vid hålet."

— — —

"När jag stod på toppen på 40-talet hade jag ett eller två slag per rond som jag var nöjd med, som var perfekta. De andra slagen var hyfsade."

...sina birdiefester:

"På 40-talet, i en sällskapssmatch, gjorde jag tio birdies, men det blev ändå inte bättre än fyra under par."

"I Londonpokalen, 36 håls bogeytävling, spelade jag dagen efter en kräftskaiva. Jag startade med sju karringpar, dvs chip och en-putt. Sedan gjorde jag sex birdies i rad. Då blev jag 'rädd för mig själv' men lyckades klara resten på par. Den andra ronden blev sämre. Kräftorna tog nog ut sin rätt."

"På 70-talet gjorde jag en gång sju birdies. Det var i sällskapsspel med Maffian och jag fick komplimanger som gubbfan och liknande."

"Maffian är ett gäng pensionärer och föredetta, från fyra till tolv spelare, som spelar fem ronder i veckan. Om vi inte är ett antal delbart med fyra lejer vi in några av våra fruar, som brukar starta före oss."

...sina tävlingar "på gamla dar":

"1972 blev jag uttagen till Broadmoor, Colorado Springs. Där spelas varje år en tävling med all världens oldboys. Kvalet var 36 håls slagspel och jag lyckades kvala in bland de 16 bästa. Sedan blev jag utslagen i match av den slutlige vinnaren. De bästa amerikanerna deltog och många av dem hade en klass som en svensk landslagskapten skulle avundas."

"1974 deltog jag i SISM på Delsjön. Hela eliten deltog. Barbro och jag hade varit på Irland i tio dagar och jag hade inte spelat på Delsjön den säsongen. Den första ronden var inte bra, jag tror det var 79. Men på den andra hade jag 69 och delade rondpriset med en ung grabb. De andra gick inget vidare."

"Det gläder mig alltid när jag kan sätta småpojkar på plats och visa att man kanske inte var så dålig förr i tiden."

...sina klubbor:

"När jag började spela lånade jag av pappa. Det var klubbor med hickoryskaft. Min första klubba med stålskaft var en spade mashie som blev omskaftad. Man slog inte längre med stålskaft men fördelen var att när man plockade fram klubborna på våren så visste man att skaften var raka."

"Att spela med hickory var som att spela med väldigt vippiga skaft i dag. Man måste ha timing."

"Prona beställde klubbor från Skottland. Fabrik-

en stansade in pronas namn. Men i pronas utbildning ingick att de skulle vara klubbmakare. De tillverkade träklubbor på vintrarna. På 30-talet kostade en klubba 15 kronor.”

“Långt senare ringde en man till mig och sa att han hade hittat gamla klubbor på vinden efter pappan som spelat på 30-talet. Det var två eller tre träklubbor med stålskaft som Frank Dyer hade gjort. Jag köpte klubborna och skickade dem till honom.”

“Pron hade ingen utställning. Shopen var en reparationsverkstad där han kunde linda klubbor eller sätta på nya grepp.”

“Jag hade ett Gradige-set med både trä och järn. Det var tio-tolv klubbor. Mitt första matchade set köpte jag 1936 eller 1937. Det var ett begagnat Wilson-set.”

...bollar:

“Bollarna kom från England och Skottland. På 30-talet kostade de 1 krona. Det fanns Dunlop 65 och Warwick.”

“Det fanns också en hård boll som hette Kro-Flite. Det märkvärdiga med den bollen var att den hade fyrkantiga dimples.”

“Om man toppade en Dunlop 65 blev det ett stort märke i den. Om man hade spelat 36 hål på en boll utan att göra ett märke i den – då hade man spelat bra golf.”

“På 30-talet fick vi ut en kille som skulle prova på golf. Han spelade andra hålet och jag frågade hur många slag han hade haft. Han tog upp bollen och räknade märkena i den...!”

“Vi märkte våra bollar. Självt hade jag S7. Caddies letade efter bollar och lämnade in dem till pron. De fick 50 öre för bra bollar och 25 öre för sämre. Pron hade fack där han lade bollarna. Om ens boll låg i facket kunde man köpa tillbaka den för vad pron betalade plus 25 öre.”

“Man gick in och köpte en boll åt gången, inte dussinvis.”

“Det var verkligen brist på bollar under kriget. Det har hänt att en kille slog bort sin sista boll på artonde hålet. Då stod det 'Brutit pga bollbrist' i resultatlistan.”

“Det sägs att det fanns en regel som sa att en boll kan inte anses upphittad förrän den har stannat.”

“När jag skulle spela finalen i SM mot Eddie Brändström 1946 fick jag två bollar av en medlem. Det var två US Rubber, brittisk storlek.”

“Det är de nya bollarna som är den stora boven, om jag får uttrycka mig så. De har fördärvat alla gamla banor.”

“Med den kondition, styrka och teknik som jag hade finns det ingen anledning att jag skulle ha slagit kortare med dagens bollar än man gör nu.”

“Det är konstigt att en gammal gubbe som är 80 år slår lika långt som för 50 år sedan. Det gör jag nog när jag träffar bollen, men det gör jag inte så ofta.”

...prona:

“Alla pron var tränare. Frank Dyer spelade uppvisningsmatcher mot Ted Roberts men det var inga stora pengar, kanske en del vadhållning.”

“Under 30-talet och 40-talet hade vi en enda 72-hålstävling, Dunlop Cup. Hela vårt spel var match.”

“Dyer var duktig. Han var tvåa i tyska mästerskapet -36 eller -37 efter Henry Cotton.”

“Självt hade jag ingen tanke på att börja jobba med golf. Jag har hela tiden haft uppfattningen att om man tycker att golf är roligt – ska man då ställa sig och lära gamla gubbar och karringar hur man håller i klubban?”

“Svenska Golfbundet gör fel som suger åt sig

ungdomar och uppmuntrar dem att bli professionella. Många slutar som föreståndare på en driving range eller något sådant. De borde slutföra skolan först så att de har något att falla tillbaka på. Vi har haft en del juniorer här. Jag har gett dem rådet att göra färdigt skolan först.”

...klubben:

“När jag blev medlem 1925 kostade det 10 kronor per år. Efter kriget kostade det 200 kronor för seniorer.”

...banan:

“Det fanns ju inga maskiner. Greenerna klipptes för hand. En bonde kom några gånger om året och klippte fairway med häst. Fairway klipptes inte ner eftersom det ju inte fanns bevattning. Det var mattor på de flesta utslag.”

“Greenerna toppdressades två gånger om året. Vår greenkeeper gjorde kompost som innehöll slakteriavfall. Komposten hettades upp till 600 grader för att förstöra ogräsfröna. De hann med två greener om dagen och borstade av dem med piassavakvaster. Sedan drog de slang för att få fram vatten.”

“Greenerna var fantastiska men de var tröga. Vi spelade på dem även på vintern men det hör till saken att det inte alls var samma slitage som nu. 1927 fanns det 125 medlemmar, varav bara hälften spelade.”

“Tidigare var golf ett vår- och höstspel. Bollarna rullade hur mycket som helst på sommaren.”

“Vi har flera naturgreener. Ettan och tolvan har varit med praktiskt taget från begynnelsen. På tolvan kan man se fårorna efter potatisen som växte där 1908.”

Citat ur Svenska Dagbladet

Så här skrev Svenska Dagbladet om Finn Sörviks SM i Båstad 1945:

Vilken annan svensk spelare än Finn Sörvik hade dukat under för Brändström i finalen. Men Sörvik var fantastisk. I synnerhet efter tio spelade hål på andra varvet då han ledde med tre upp. Brändström låg faktiskt för vinst på såväl det elfte, tolfte som fjortonde hålen, där Sörvik "kittlades" med långa puttar. Men han sänkte dem med osvikligt lugn och vilket slut på en mästerskapsfinal! Finn Sörvik gjorde en eagle på femtonde hålet och Brändström en birdie.

